

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
KANTON 10
KANTONALNI SUD U LIVNU

Broj: 68 0 P 076020 23 Gž
Livno, 30.04.2024. godine

Kantonalni sud u Livnu u vijeću sastavljenom od sudaca Sofije Vrdoljak kao predsjednika vijeća, Ozrenke Vidačak i Ane Krstanović kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice D. I. iz S., zastupana po B. I., iz S., kći tužiteljice, protiv tuženih Federacije Bosne i Hercegovine, zastupana po Federalnom pravobraniteljstvu Sarajevo i Hercegbosanske Županije/Kanton 10 Livno, zastupan po ŽJP Livno, radi naknade štete, odlučujući o žalbi tužiteljice protiv presude Općinskog suda u Livnu, br. 68 0 P 076020 22 P od 28.03.2023. godine, na sjednici vijeća održanoj dana 30.04.2024. godine donio je slijedeću

P R E S U D U

Žalba se odbija i prvostupanjska presuda potvrđuje.

O b r a z l o Ź e n j e

Pobijanom presudom odbijen je u cijelosti tužbeni zahtjev tužiteljice kojim traži da joj tuženici solidarno na ime naknade štete isplate iznos od 70.000,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom od 22.11.2019. godine, kao neosnovan.

Istom presudom obvezna je tužiteljica naknaditi tuženicima troškove parničnog postupka svakom od po 1.100,00 KM, a sve u roku od 30 dana.

Protiv navedene presude pravovremeno je izjavila žalbu tužiteljica koja žalbom pobijaju presudu iz svih žalbenih razloga navedenih u članku 208. ZPP-a predlažući da se žalba uvaži, pobijana presuda preinači tako da se tužbeni zahtjev usvoji u cijelosti ili da se ista ukine i predmet vrati prvostupanjskom sudu na ponovno odlučivanje.

Ispitujući pobijanu presudu u granicama žalbenih razloga i u granicama članka 221. ZPP-a sud je odlučio kao u izreci presude iz slijedećih razloga.

Žalba tužiteljice je neutemeljena.

Tužiteljica navodi u tužbi i tijekom postupka da je Rješenjem Općinske uprave za geodetske i imovinsko pravne poslove broj 04/III-473-1/83-1 od 10.06.1983. godine izvršena eksproprijacija, odnosno da joj je izvlaštena nekretnina zv. O., površine 1.850 m², označena kao k.č. 828 k.o. K., a kako nije postigla sporazum o visini

naknade za izvlaštenu nekretninu podnijela je prijedlog dana 09.01.2003. godine radi određivanja naknade. Postupak se vodio pred Općinskim sudom u Livnu broj 68 0 V 003980 19 V u kojemu je dana 22.11.2019. godine doneseno rješenje, koje je potvrđeno odlukom Kantonalnog suda u Livnu i postalo je pravomoćno s danom 30.06.2020. godine. Prema navedenom rješenju TP Opskrba obvezna joj je isplatiti naknadu za izvlaštenu nekretninu, dok je zahtjev odbijen u odnosu na Općinu Livnu. TP Opskrba nije izvršila svoju obvezu i nije joj platila naknadu za izvlaštenu nekretninu niti po osnovu sudske odluke nakon nepunih 40 godina. Od strane suda je konstatirano da navedeno rješenje o eksproprijaciji nije ustupljeno sudu od nadležne Službe za upravu Livno radi određivanja naknade za izvlašteno zemljište, čime nije izvršena zakonska obveza od strane tijela Općine Livno, pa je neizvršavanjem zakonom propisane obveze Općina Livno protuzakonito postupila, te joj je time posljedično prouzrokovana šteta, stekla je zakonsko pravo da potražuje naknadu štete po osnovu odgovornosti tuženika 1. i 2. za propust rada u službi Općine Livno. Općina Livno, iako joj je bilo poznato da naknada za izvlaštene nekretnine nije izvršena, izdala je TP Opskrbi, kako građevinsku dozvolu tako i bespravno stupanje u posjed i to prije nego joj je isplaćena naknada za izvlaštenje, a nad imovinom društva Opskrba d.o.o. Livno otvoren je stečajni postupak dana 10.01.2022. godine koji se vodi pred Općinskim sudom u Livnu i u stečajnom postupku priznata joj je tražbina na ime naknade za eksproprijaciju u iznosu od 28.204,00 KM.

Postupak eksproprijacije je hitan postupak i nadležnom Općinskom sudu u Livnu za donošenje odluke o visini naknade za izvlašteno zemljište trebalo je 16 godina. Kantonalni sud je u dva navrata vraćao predmet na ponovno postupanje i spriječio nastupanje pravomoćnosti rješenja prvostupanjskog suda od 16.07.2015. godine, iako TP Opskrba nije izjavila žalbu. Dogodio se apsurd da je po žalbi tužiteljice, samo u odnosu na dio sudske odluke, drugostupanjski sud njenu žalbu usvojio i vratio na ponovno suđenje radi daljnjeg raspravljanja o njenim pravima na naknadu, iako tužena nije ulagala žalbu. Tužiteljica smatra da je u tom slučaju bila riječ o presuđenoj stvari, pa stoga tužiteljica u tom postupanju vidi protupravnost i svijest o počinjenju štete na koju je Vijeće drugostupanjskoga suda pristalo. Sud u postupku utvrđenja naknade za izvlaštenje ne odlučuje o pravu na naknadu nego samo o visini naknade, čime se također ogleda protupravnost u postupanju. Na opisani način prvostupanjski i drugostupanjski suda postupali su na nezakonit način, što čini pretpostavku za odgovornost za naknadu štete. Donošenje odluke u razumnom roku Ustavno je pravo tužiteljice, a postupanjem sudova protivno ustavnim obvezama za tužiteljicu su nastupile teške i nepopravljive posljedice. Uzročna veza između radnji sudaca u okviru obavljanja sudačke dužnosti i nastale štete koju trpi tužiteljica, ogleda se u činjenicama da je Općinski sud tužbu tužiteljice za isplatu naknade za izvlašteno zemljište primio 2002. godine, i riješio izvan razumnog roka. Zakon o izvanparničnom postupku dopuštao je izostanak pojedinih sudionika sa ročišta, pa se uređujući sudac u ovom postupku ne može pravdati neurednom dostavom. Budući da tužiteljica ničim nije doprinijela dužni trajanja postupka, ona trpi štetu ne samo za iznos naknade koja još uvijek nije isplaćena nego i za iznos zakonske zatezne kamate koja teče od 2002/2005. godine.

Nezakonit i nepravilan rad sudaca u postupku 68 0 V 003980 19 V Općinskog suda u Livnu nisu sporni, ispunjena je jedan od posebnih pretpostavki odgovornosti tuženika ad 1. za rad sudaca u obavljanju sudačke dužnosti, kao i za rad Općine Livno, država tuženik 1. nije uložila nikakve napore da osigura zaštitu vlasničkih prava, a

odgovornost drugotuženika proizlazi iz Zakona o sudovima, pa tužbenim zahtjevom traži da joj tuženici solidarno na ime naknade štete isplate iznos od 70.000,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom od 22.11.2019. godine, kao i troškove postupka.

U odnosu na visinu postavljenog zahtjeva, tužiteljica navodi da ista obuhvaća dosuđenu naknadu za izvlaštenu nekretninu u iznosu od 28.072,00 KM, zakonsku zateznu kamatu u minimalnom iznosu od 50.000,00 KM, iznos od 600,00 KM koji je tužiteljica platila Općini Livno po presudi od 22.11.2019. godine i iznos od 10.000,00 KM na ime neimovinske štete, koju temelji na činjenici da je predmetnu nekretninu stekla kupoprodajom za vrijeme trajanja bračne zajednice, da je njezinu muž u međuvremenu preminuo i da za života nije primio adekvatno obeštećenje.

Prvotuženik u odgovoru na tužbu navodi da u cijelosti osporava osnove i visinu tužbenog zahtjeva, ističe prigovor nedostatka pasivne legitimacije, kao i prigovor zastare potraživanja, tužiteljica nije ni u kakvom pravnom odnosu sa Federacijom niti Federacija BiH može odgovarati za postupke i propuste organa Općine Livno, Federacija BiH nije bila ni stranka u vanparničnom postupku za određivanje visine naknade za eksproprijiranu nekretninu, a ista nema ni nadležnost, ni ovlaštenje da kontrolira radi i odluke sudova u F BiH, a iz budžeta Federacije BiH se ne financira rad općinskih i kantonalnih sudova u F BiH, pa kako u konkretnom slučaju tužiteljica nije dokazala postojanje štetne radnje ili propuštanje i odgovornost Federacije BiH, to predlaže da se tužbeni zahtjev u cijelosti dobije.

Drugotužena u odgovoru na tužbu ističe prigovor neurednosti tužbe, prigovor nedostatka pasivne legitimacije, osporava u cijelosti osnovanost i visinu tužbenog zahtjeva, tužiteljica nije dokazala da je vođen postupak protiv sudaca zbog nezakonitog rada u navedenom predmetu izvlaštenja nekretnine, ista nije dokazala nezakonitost rada suda, pa predlaže da se tužbeni zahtjev u cijelosti dobije.

Iz stanja spisa proizlazi kao nesporna činjenica da je tužiteljici Rješenjem Općinske uprave za geodetske i imovinsko pravne poslove broj 04/III-473-1/83-1 od 10.06.1983. godine izvlaštena nekretnina zv. O., površine 1 850 m², označena kao k.č. 828, k.o. K. u korist gospodarskog društva TP Opskrba, čiji je pravni slijednik sada Opskrba d.o.o. Livno, a kako nije postignut sporazum o visini naknade za izvlaštenu nekretninu, a Općina Livno nije spis prosljedila sudu radi određivanja naknade, tužiteljica je podnijela prijedlog sudu dana 09.01.2003. godine radi određivanja naknade za navedenu izvlaštenu nekretninu.

Postupak se vodio pred Općinskim sudom u Livnu broj 68 0 V 003980 19 V i u istom je Rješenjem Općinskog suda u Livnu broj 68 0 V 003980 19 V 4 od 22.11.2019. godine, koje je potvrđeno Rješenjem Kantonalnog suda u Livnu broj 68 0 V 003980 20 Gž 2 od 30.06.2020. godine i Dopunskim rješenjem Kantonalnog suda u Livnu broj 68 0 V 003980 20 Gž 2 od 05.10.2020. godine, pored ostalih predlagatelja, tužiteljici utvrđena naknada za izvlaštenu navedenu nekretninu u ukupnom iznosu od 27.232,00 KM i to iznos od 14.800,00 KM na ime naknade za izvlaštenju nekretninu i iznos od 12.432,00 KM na ime izgubljene koristi, sve sa zakonskom zateznom kamatom od dana donošenja rješenja, pa do isplate, dakle postupak je pravomoćno okončan 30.06.2020. godine.

Odredbom čl. 59. Zakona o sudovima F BiH je propisano da federacija, odnosno kanton, zavisno od toga tko osigurava sredstva za rad suda, odgovaraju za štetu koju u vršenju službe učine službenici suda fizičkim ili pravnim osobama svojim nezakonitim ili nepravilnim radom.

Odredbom čl. 172. st. 1. Zakona o obligacionim odnosima je propisano da pravna osoba odgovara za štetu koju njezin organ uzrokuje trećoj osobi u obavljanju ili u vezi s obavljanjem svojih funkcija.

Nezakoniti ili nepravilan rad organa pravne osobe predstavlja svaka radnja koja je u suprotnosti s postojećim propisima, a da bi se ostvarilo pravo na naknadu štete po pravilima o odgovornosti za drugog iz čl. 172. ZOO oštećeni tj. tužiteljica mora da dokaže pored općih uvjeta za građanskopravnu odgovornost, da je štetu počinio organ pravne osobe nezakonitim ili nepravilnim radom u vršenju svoje funkcije.

Tužiteljica tvrdi da navedeno rješenje o eksproprijaciji od 10.06.1983. godine nadležna služba za upravu Općine Livno sa spisom nije dostavila sudu radi određivanja naknade za izvlašteno zemljište, čime nije izvršena zakonska obveza od strane tijela Općine Livno, pa je neizvršavanjem zakonom propisane obveze Općina Livno protuzakonito postupila, te joj je time prouzrokovana šteta.

U konkretnom slučaju federacija, odnosno kanton tj. tuženici ne mogu odgovarati za štetu koju u vršenju službe uzrokuje općinski organ uprave jer za tu štetu odgovara općina, kao pravna osoba, a Općina Livno, sada Grad Livno, nije tuženik u predmetnom slučaju.

Nesporna je činjenica da je tužiteljica podnijela prijedlog sudu, sukladno čl. 79. stavak 3. tada važećeg Zakona o eksproprijaciji (čl. 62. st. 3. sada važećeg Zakona), dana 09.01.2003. godine radi određivanja naknade za izvlaštenu predmetnu nekretninu, dakle prijedlog je podnijela po proteku više od 19 godina od dana donošenja navedenog rješenja o eksproprijaciji, a sud je pravomoćno odlučio o tom prijedlogu navedenim rješenjem od 22.11.2019. godine koje je postalo pravomoćno dana 30.06.2020. godine i tužiteljici je navedenim sudskim rješenjem utvrđena naknada za navedenu izvlaštenu nekretninu u ukupnom iznosu od 27.232,00 KM. Navedeni iznos je obvezna isplatiti TP Opskrba d.o.o. Livno, kao korisnik izvlaštenja, nad imovinom tog gospodarskog društva je otvoren stečajni postupak koji se vodi pred Općinskom sudom u Livnu pod brojem 68 0 St 062371 21 St i tužiteljica je prijavila navedeno potraživanje na ispitnom ročištu dana 07.03.2022. godine i prijavljeno potraživanje joj je priznato u cijelosti u ukupnom iznosu od 28.204,00 KM.

U postupku koji se vodio pred sudom radi određivanja naknade za izvlaštenu nekretninu sudac je postupio po jasnim i potpuno određenim odredbama Zakona o izvlaštenju, njegov rad nije bio nezakonit, niti to proizlazi iz provedenih dokaza, tužiteljica tijekom postupka nije dokazala da je sudac postupao protupravno, a pogrešno tumačenje zakona ne predstavlja protuzakonitu radnju.

Tužiteljica je zbog dugotrajnog vođenja postupka i ne donošenja odluke u razumnom roku podnijela apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine i Ustavni sud BiH je odlukom broj: AP-5163/17 od 25.06.2019. godine odbacio apelaciju tužiteljice broj: AP-2394/19, kao nedopuštenu.

Budući da se ne radi o nezakonitom ili nepravilnom radu suca, niti zakon predviđa osnovu za naknadu štete zbog neosnovanog i dugotrajnog vođenja postupka, a u postupku izvlaštenja nisu učestvovali organi prvotuzženika, stoga je prvostupanjski sud pravilno odlučio kada je u cijelosti tužbeni zahtjev tužiteljice kao neosnovan odbio i za to je dao valjane razloge koje u cijelosti prihvaća i ovaj sud drugog stupnja.

Prema tome, prvostupanjski sud je raspravio sve odlučne činjenice, pravilno je i potpuno utvrdio činjenično stanje i pravilno primijenio materijalno pravo, a nije napravio niti jednu povredu odredaba parničnog postupka.

O troškovima parničnog postupka prvostupanjski sud je pravilno odlučio temeljem čl. 386. st. 1. i čl. 395. ZPP-a, troškove je pravilno odmjerio i dosudio, te odluku o troškovima obrazložio.

Radi iznijetog, a na temelju članka 226. ZPP-a sud je odlučio kao u izreci.

*Predsjednik vijeća
Sofija Vrdoljak*